

A Hazafias Népfront Vásárosnaményi Honismereti Munkaközösségének tevékenysége

(1972—1975)

1. A munkaközösség, mint a Hazafias Népfront vásárosnaményi Elnökségének koordinációs társadalmi bizottsága működött a beszámoló éveiben. Mint ilyen:

— koordinálta és munkájába bevonta azokat, akiknek a szocialista nemzeti tudat, a hazafiság és az internacionalizmusra nevelés és terjesztés szívégyük volt. (Így megtaláljuk a munkaközösségben a járási intézmények vezetőit, a művelődési központ, a könyvtár, a múzeum, a járási hivatal művelődésügyi osztálya, a Felső-Tisza vidéki Intézőbizottság, a középiskolák és az általános iskolák képviselőit, az üzemek honismeret iránt érdeklődő dolgozóit és az egyéni gyűjtőket.);

— rendezvényekkel, kiadványokkal és kirándulásokkal erősítette a szülőföldhöz, a tájegységhez való kötődést;

— összefogta a kollektívákat és az egyéni kedvtelésből a honismeret bármely ágát művelő egyéni gyűjtőket, kutatókat, természetbarátokat stb.

2. A munkaközösségnek az volt a célja, hogy a vásárosnaményi járásban a HNF segítségével mozgalommá tegye a honismereti tevékenységet és erre lehetőséget adjon valamennyi társadalmi erőnek, minden személynek, aki ennek érdekében szabad idejéből a társadalom javára kíván tenni valamit. Ezt a célt szolgálta a munkaközösség évenként elkészített munkaprogramja, amelyet munkaértekezleteinken minden évben rendszeresen megvitattunk. Munkatervünk is rögzítette, hogy a célok megvalósítása több éven át tartó tevékenységet igényel.

3. Feladataink végrehajtásának részletezése.

A munkaközösség egy tagja minden évben részt vett a megyei és az országos honismereti rendezvényeken, mint a nyíregyházi Honismereti Akadémián, továbbá a KISZ honismereti nyári táboraiba is küldtünk — a szakkört fenntartók, a középiskola és művelődési központ — költségén 2-2 fiatal Zalaegerszegrre, Mosonmagyaróvárra, Debrecenbe, Makóra, és 1973 nyarán a gergelyiugodnyai Tisza-parton megrendezett Országos Honismereti Diáktábor munkájában munkaközösségünk több tagja aktívan és közvetlenül is részt vett.

A megyei rendezvények sorában többször is szerepelt a vajai nyári tábor, és a Vajai Múzeumban több alkalommal is sor került tudományos vándorgyűlésre, ahol képviseltük magunkat. Munkaközösségünk nevében küldöttség vett részt a fehérgyarmati Kölcsy tudományos vándorgyűlésen, megkoszorúzta Kölcsy szobrát. Részt vettünk a felszabadulási tudományos ülésen, Nyíregyházán.

Szorgalmaztuk, hogy a különböző szervek, vállalatok és intézmények szervezzenek „honismerő” kirándulásokat: Szatmárcseke, Tiszabecs, Matolcs stb. útvonalon, majd a Monoki Kossuth házhoz, valamint Sárospatakra több alkalommal is mentek kirándulók, akiknek segíttünk a hazaszeretetre nevelést szolgáló programok kialakítását (pl. járási hivatal szakszervezeti bizottsága, pedagógus szakszervezet, KISZ, általános iskolások és középiskolai tanulók számára több alkalommal is).

Több kiadvány jelent meg az elmúlt négy évben, melyeknek szerzőit munkabizottsági ülésen köszöntöttük és — a szerzői díjakon és pályadíjakon kívül — a HNF nevében emléklappal is jutalmaztuk. Pl. A ládagyár tíz éve (Kiss Endre—Antal Miklós), Beregdaróci Krónika (Honismereti szakkör), Népi gyógyítás a Tiszaháton (Kálmán Enikő), Vörös Vándorzászló Vásárosnaményban (Dr. Gyarmathy Zsigmond), Vá-

sárosnaményi község kismonográfiája (Jóó Károly), Nyírmada község kismonográfiája (Nyírmadai községi Népfrentbizottság), Tiszaszalka község kismonográfiája (Községi Népfrentbizottság), Tarpa nagyközség monográfiája (Munkaközösség) stb.

Szép siker, hogy a tarpai Esze Tamás Mg. Tsz híradója ma már rendszeresen megjelenő havilap (a helyi vezetők és személy szerint ifj. Faggyas Jenő tevékenysége nyomán). Kiadta segítségünkkal a Beregdaróc—Beregsurány—Márokpapi Barátság Tsz is az üzemi híradóját. Javasoltuk néhány tsz-nek, hogy pályadíjat nyert termelőszövetkezet-történeti dolgozatot adjon ki, mint Tiszaszalkán Kálmán Sámuelné munkáját.

A nyiregyházi rádió műsorában szerepeltünk és több adásban hívtuk fej történelmi és természeti értékeinkre a figyelmet (Csiszér Árpád, dr. Gyarmathy Zsigmond, Antal György).

Több pályázaton szereztek szép elismerést felnőttek és fiatalok (D. Pethe István, Miklós Elemér, Kecskés István, Óbás Gyula, Szarka László felnőttek stb.; Farago Klára, Némethy Mária és több más fiatal).

Műemlékeink megóvása érdekében több alkalommal tettünk javaslatot az Országos Műemlékvédelmi Felügyelőségnek (pl. a tarpai száraz malom, amire ennek nyomán 200 000 Ft-ot folyósítottak).

Javasoltuk, hogy Muszka Sándor és Babus Jolán emlékére táblát helyezzenek el. Javaslatainkat a községi tanács, illetve a Múzeumok Igazgatósága elfogadta.

Készen van a *Találkozás Bereggel* c. könyv kézírata, melyben a honismereti munkaközösség néhány tagjának írása, tanulmánya is helyet kapott (Fazekas Gyuláné, dr. Gyarmathy Zsigmond, Antal Miklós). Nyomdába került Babus Jolán kézíratainak hagyatéka is, amit emléktáblájának leleplezésekor adunk ki.

D. Pethe István javaslatára és Bali János munkaközösségi tag közreműködésével — a beregsurányi tanács elnökének készséges támogatásával — jó úton halad a beregsurányi park természetvédelmi rekonstrukciójának az ügye.

A munkaközösség kezdeményezésére, a művelődési otthon, a múzeum és a gimnázium anyagi támogatásával Hajdú István kisfilmet készített több fontos társadalmi ünnepekről: Bajcsy-Zsilinszky Endre tarpai szobrának avatásáról, a beregsurányi béke és barátsági nagygyűlésről, a határország kitüntetéséről. A tarpai tsz és a beregdaróci tsz költségén filmet készítettünk a tsz termelőmunkájáról.

4. A munkaközösség rendszeres tevékenységét — tagjainak aktivitása mellett — nagyrészt elősegítette a HNF járási elnöksége titkára. A munkaközösség számára mindig nyitva állt a Hazafias Népfrent helyisége, vidéki tagjai részére az utazási költségeket, valamint a frissítőket, a telefon, a posta, a papír stb. költségeket mindig megtérítették.

A munkaközösséget dr. Gyarmathy Zsigmond elnök és Antal Miklós titkár fogta össze. Javaslatainkat eljuttattuk az elnökséghez és azok nagyobb része meg is valósult. A munkaközösség az elmúlt négy év alatt évről-évre bővült, esetenként cserélődött tagsága. Helyet adtunk benne fiataloknak, nőknek, üzemek dolgozóinak, nyugdíjasoknak, hivatásosoknak.

Munkánk szellemi termékeit átvette a járási könyvtárban létrehozott helytörténeti gyűjtemény, ahol a kéziratok és a hagyatékok, a MK tagjainak dolgozatai kutatható rendszerben hozzáférhetők.

A járásunk történelmi hagyományai ápolásában kiemelkedő helyet kapott és kap a Rákóczi hagyományok ápolása. Ebben a munkában élen jár a városnaményi Nagyközségi Tanács, a helyi Népfrent elnöksége, a II. Rákóczi Ferenc Gimnázium és annak szakköre.

A naményi gimnázium és a művelődési központ honismereti szakköre sikeresen szerepelt az 1976. évi Rákóczi ünnepek pályázatán. Munkaközösségünk közreműködött a Rákóczi naményi átkelése és a pátenstörténeti szerepének tisztázásában, s ezzel elősegítette, hogy 1976-ban Vásárosnaményban Rákóczinak szobrot állítsanak. Javasoltuk, hogy a vásárosnaményi Tisza híd — Rákóczi és Esze Tamás seregeinek átkelési helyét — emléktáblával lássák el; a HNF járási elnöksége tegyen előterjesztést az illetékes miniszternek, hogy a híd kapja meg a II. Rákóczi Ferenc nevet; erről márványtáblát helyezünk el a HNF honismereti munkaközösségének nevében, 1976. március 27-én, kapcsolódva a Forradalmi Ifjúsági Napokhoz.

Antal Miklós — dr. Gyarmathy Zsigmond

1 A kézirat leadása óta dr. Gyarmathy Zsigmondot a megyei levéltár igazgatójává nevezték ki és Antal Miklós lett a munkaközösség elnöke. (Szerk.)